

ONTWAPEND

ONTWAPEND

de ongelijke strijd

Julien De Wit
Koen Metsu

DOORBRAAK

Inhoud

Inleiding 7

DEEL 1. | Aanslagen 13

1. **Gruweldag** 15
2. **Benchmark: 9/11** 23
  - Pre-9/11: van Sykes Picot tot Israël 23
  - WTC 27
  - Post-9/11: War on Terror 29
3. **Slachtoffers** 37
4. **De democratie onthoofd** 45

DEEL 2. | Radicalisering 51

1. **'Mama, ik vertrek'** 53
  - Zijn naam is David 54
2. **Islam voor beginners: een spoedcursus** 63
  - Imam en de gelovige 64
  - Sharia 68
  - De vrouw, homoseksuelen en andersdenkenden 74
3. **Advocaat van de duivel: strafpleiters die terroristen verdedigen** 81
4. **In de ban van IS** 89
  - Arabische Lente 90
  - Het gezwel groeit en is niet te stoppen 95
  - Aanslagengolf 100
  - Voltooid verleden tijd? 101
5. **Moslimbroederschap: geleidelijke weg naar de oemmah** 107
6. **'Het is nog maar een kind!'** 113
  - In het hol van de leeuw 119

DEEL 3. | In de cockpit 129

1. **Belgisch veiligheidsbeleid:**
een compromis à la Belge 131
CONTEST 134
2. **Helden in de schaduw:**
een blik achter de schermen 141
De 'Speciale Eenheden' 142
De Heilige Drievuldigheid: OCAD – Crisiscentrum –
Nationale Veiligheidsraad. 149
De Staatsveiligheid en ADIV:
een vruchtbaar (gedwongen) huwelijk 153
Europa en zijn paradepaardje Europol 159
Defensie 164

DEEL 4. | Uitdagingen 173

1. **Een blik op de toekomst** 175
Evoluties 175
Computerterroristen 176
Nucleair geweld 180
Over beestjes, virussen en bacteriën 182
Extreemrechts terrorisme, nieuwe moslimterreur
en 'hybridation' 185
De massa zwijgt (niet meer). 187
Political correctness: doodsteek voor de democratie 190
Georganiseerde misdaad – de nieuwe terreur 193
2. **Eindstation: voorzienend veiligheid verzekeren** 197
Onderliggend probleem: straffeloosheid 197
Sterke politie 201
Vrouwe Justitia op rolschaatsen 202
Doordachte migratie 207
Een nieuwe kijk op crisisbeheer 209
3. **Epiloog** 215
4. **Dankwoord** 221
5. **Afkortingen** 223
6. **Noten** 225

Inleiding

Olivier Delespesse

Léopold Hecht

Elita Weah

David Dixon

Alexander Pinczowski

Sascha Pinczowski

Loubna Lafquiri

Jennifer Scintu-Waetzmann

André Adam

Patricia Rizzo

Justin Shults

Stephanie Shults

Sabrina Esmael Fazal

Mélanie Defize

Lauriane Visart de Bocarme

Raghavendran Ganeshan

Yves Cibuabua

Nic Coopman

Johanna Atlegrim

Fabienne Vansteenkiste

Gail Minglana Martinez

Gilles Laurent

Berit Viktorsson

Janina Panasewicz

Adelma Marina Tapia Ruiz

Bart Migom

Deng Jingquan

Aline Bastin

Marie Lecaille

Rosario Valcke

Johan Van Steen

Bruce D. Baldwin

Dit zijn de namen van de dodelijke slachtoffers van de bloedige aanslagen op 22 maart 2016. Honderden andere personen geraakten gewond. Deze dag zou voor goed in ons collectief geheugen gegrift staan. Ik noem hun namen. Want namen noemen is zeggen: jij hebt hier rondgelopen, op deze wereld. Het is zeggen: jij hebt hier, in ons midden, een verschil gemaakt.

Achter elk van deze namen gaat een verhaal schuil. Een familie. Een vriendenkring. Een stoel aan tafel of een plaats in bed, die nu niet meer ingenomen zijn. Een leegte, die nooit meer opgevuld zal geraken. Een bodemloos verdriet, dat de tand des tijds zal doorstaan en nooit echt weg zal zijn.

Dat is het drama van terreur.

Om de verhalen van al deze mensen te vertellen, schieten woorden tekort. Het zijn verhalen die moeten worden verteld. Verhalen die elk, op hun eigen manier, mooi en bijzonder zijn. Verhalen die veel te snel en abrupt leken te eindigen, maar waaraan vrienden en familie nog steeds een vervolg schrijven. Ze doen dat door over hen te spreken en te schrijven. Door hun namen te noemen.

Je kan je het verdriet van die gezinnen niet voorstellen. Kinderen die voortaan moeten opgroeien zonder mama of papa, jonge koppels die plots uit elkaar zijn gerukt, ouders die achterblijven zonder kind. Alleen, ontheemd.

Na de aanslagen van 22 maart 2016 ging er een schokgolf door ons land. Er was paniek bij de mensen. Plots beseften we wat het betekent zich onveilig te voelen. Plots stond veiligheid bovenaan de agenda.

Nog geen vijf jaar later lijkt het gevaar al lang geweken in de ogen van de publieke opinie. De aanslagen, de terreur... Het wordt afgedaan als iets uit het verleden. Een vage herinnering. Men heeft het alleen nog maar over andere dingen. Toch mogen we andere dreigingen niet uit het oog verliezen. Nieuwe aanslagen in Oostenrijk en Frankrijk, zoals de onthoofding van Samuel Paty, herinneren er ons aan dat het kwaad nog niet is geweken.

De afgelopen jaren specialiseerde ik me als federaal parlementslid in veiligheid. Ik werd voorzitter van de tijdelijke Kamercommissie Terrorismebestrijding.

In de zomer van 2018 besloot ik dit boek te schrijven, samen met mijn goede vriend Julien De Wit. Ik combineerde mijn expertise, visie en netwerk met Juliens vlotte pen en analytische blik. Het beloofde een uniek boek op te leveren. We lichten in dit boek het Belgische veiligheidsapparaat door. We analyseren en leggen pijnpunten bloot. Maar we komen ook met oplossingen, op korte en lange termijn. In plaats van de huidige brandjes reactief te blussen, moeten we vooruitkijken. We moeten kijken naar wat er op ons kan afkomen. We moeten proactief handelen. Want we zijn niet klaar voor wat de toekomst zal brengen.

Intussen geraken de betrokkenen in onze veiligheidsketen gefrustreerd. Onze agenten en andere veiligheidsmensen blijven ontwapend achter. Keer op keer. Ze strijden niet met gelijke wapens tegen zij die onze veiligheid in het gedrang brengen. Er is nood aan verandering. Criminelen, terroristen en de misdaad ontwikkelen zich razendsnel. En bij de politie klinkt volledig terecht steeds dezelfde klaagzang: te weinig geld, te weinig middelen, te weinig mankracht. Het is vechten tegen de bierkaai.

Ondertussen blijft het vooralsnog rustig in België. Het probleem wordt opnieuw de coulissen ingeduwd. Toch is Parijs slechts drieën-half uur rijden.

Wanneer ik met de mensen op het veld spreek, wordt pijnlijk duidelijk dat de terrorismedreiging brandend actueel is. Nog dagelijks worden potentiële terroristen door onze veiligheidsdiensten in de gaten gehouden. Ze worden gescreend, gevolgd en bestudeerd, met de weinige middelen die onze agenten tot hun beschikking hebben. De dreiging is nog daar, weliswaar overschaduwd door andere fenomenen. Maar vergis je niet. In ons land zijn er nog altijd moskeeën waar de radicale islam wordt gepredikt. Op 18 april 2019 kopte *De Tijd* dat er in ons land om en bij de honderd radicaal salafistische organisaties actief zijn,¹ die door onze Staatsveiligheid worden beschouwd als problematisch. Alle leden van die salafismeclubs opvolgen is voor onze veiligheidsdiensten onbegonnen werk.

Maar die cijfers doen geen alarmbellen meer afgaan. Men steekt zijn hoofd in het zand.

Dit boek is niet beperkt tot terreur. We onderzochten het volledige veiligheidsbeleid. Bovendien beperken we ons niet tot islamitische terreur. Ook terreur vanuit extreemrechtse hoek behoort tegenwoordig tot de waaier van dreigingen waar onze inlichtingendiensten rekening mee houden. Zoals gezegd: terreur is niet de enige uitdaging die ons veiligheidsapparaat moet verduren. De politie krijgt het steeds moeilijker. Vandaag de dag is het leven van een politieagent een hoop gevaarlijker dan pakweg vorig decennium. Geweld tegen de politie is in opmars. We kijken in dit boek ook verder dan terrorisme. Ook met georganiseerde misdaad hebben onze veiligheidsdiensten de handen vol. Het is daarom dat georganiseerde misdaad wel eens de nieuwe terreur genoemd wordt.

Verder brengt de nabije toekomst nog heel wat andere uitdagingen met zich mee. Hoe zullen we omgaan met de eerste grote cyberaanval? Wat als een terrorist zich niet langer opblaast in een station, maar ziekenhuizen lam legt van achter zijn toetsenbord? Uit het TE-SAT-rapport van Europol² blijkt dat terroristen meer en meer interesse krijgen in het gebruik van biowapens. Is de volgende bomgordel gevuld met virussen in plaats van explosieven?

Het zijn allemaal vragen die de huidige politiek te weinig bezighouden.

Voor de meeste moeilijke problemen bestaat geen pasklaar antwoord. Ik wil hier echt niet pretenderen de wijsheid in pacht te hebben. Ik zal niet proberen dé grote oplossing voor alle problemen te bieden. Wel wil ik het systeem verbeteren. Op mijn manier. De laatste jaren heeft het mij al bloed, zweet en tranen gekost (en vele liters koffie). Maar dat is uiteindelijk waar ik het voor doe. Dat is mijn doel en mijn plicht als politicus. Stukje bij beetje kunnen we die wereld veranderen. Want zoals Albert Einstein naar verluidt heeft gezegd: 'De wereld zal niet vernietigd worden door zij die kwaad doen, maar door diegenen die het kwade gadeslaan zonder iets te doen.'

Ik wil oprecht alle experts bedanken die ik voor dit boek mocht raadplegen. Walter Damen, Catherine De Bolle, Marc Cools, Ralph Briers, Geert De Decker, Floor Lams, Paul Van Tigchelt, Ivo Vereycken, Heidi De Pauw, Brahim Laytouss, Joren Vermeersch, Bart De Wever, Godfried Geudens en zovele anderen.

Het is een eer met zulke ervaren deskundigen te mogen werken. Een speciaal woord van dank ook voor al wie dit boek mee mogelijk maakte: vrienden, familie, kennissen, collega's...

'Ik kan alles aan door zij die mij de kracht geven.'
— *Fil 4:13*

Mijn aandeel in de opbrengsten van dit boek gaat integraal naar V-Europe, de vereniging die de slachtoffers van terreuraanslagen ondersteunt. De gesprekken die Julien en ik met de slachtoffers mochten voeren hebben ons diep geraakt.

Koen Metsu, Julien De Wit
31 december 2020

DEEL 1

Aanslagen